

**NEFORMALNA GRUPA GRAĐANA
„KAKANJ USTAJE“**

Bosna i Hercegovina
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO - DOBOJSKI KANTON
OPĆINA KAKANJ

Bosna i Hercegovina
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO - DOBOJSKI KANTON
OPĆINA KAKANJ

STRUČNA SLUŽBA ZA POSLOVE OPĆINSKOG VIJEĆA
KAKANJ

Primljeno: 15.05.2025.			
Org. jed.	Broj	Prij.	Vrijed.
03/1-	290	125	

Primljeno: 15-05-2025			
Org. jed.	KL. oznaka	Broj	Prilog

OPĆINA KAKANJ

Općinsko vijeće

n/r Predsjedavajućeg Općinskog vijeća gosp. Slaven Katičić

Na osnovu člana 99. Statuta Općine Kakanj („Službene novine Općine Kakanj“, broj: 4/2008) i člana 104. Poslovnika o radu Općinskog vijeća („Službene novine Općine Kakanj“, broj: 6/11, 4/16 i 6/16), neformalna grupa građana „KAKANJ USTAJE“, podnosi sljedeću:

GRAĐANSKU INICIJATIVU

Građanska inicijativa se odnosi na sljedeća pitanja koja su od posebnog i neposrednog interesa za građane Općine Kakanj:

1.) Stavljanje van snage A.) Zaključka o davanju saglasnosti na Odluku o visini cijena komunalnih usluga JP „Vodokom“ d.o.o. Kakanj, broj: 01/1-4-56/25 od 27.02.2025. godine i B.) Zaključka o davanju saglasnosti na Odluku o kalkulaciji troškova transporta komunalnog otpada iz udaljenih mjesnih zajednica JP „Vodokom“ d.o.o. Kakanj, broj: 01/1-4-55/25 od 27.02.2025. godine, objavljenih u „Službenim novinama Općine Kakanj“, broj: 3/25 od 06. marta 2025. godine.

Obrazloženje: Kada je u pitanju ova tačka građanske inicijative potrebno je ukazati na sljedeće činjenice koje se odnose na:

1. Nedostatak metodologije i obrazloženja za formiranje cijena komunalnih usluga: Odluke o poskupljenju komunalnih usluga JP "Vodokom" koje su dostavljane Općinskom vijeću na davanje saglasnosti predstavljaju odluke bez odgovarajuće metodologije formiranja cijena, što stvara pravnu nejasnoću. Na zvaničnoj web stranici JP „Vodokom“ nije moguće pronaći cjenovnik, niti je dostavljeno obrazloženje za predložene cijene. Pravni okvir koji regulira formiranje cijena komunalnih usluga zahtijeva jasnu metodologiju, transparentnost u postupku određivanja cijena i javnu dostupnost tih informacija. Bez konkretnih podataka o osnovama za povećanje cijena i metodologiji na kojoj se temelje, smatramo da ne postoji pravni osnov za prihvatanje takvih poskupljenja, jer vijećnici niti građani nemaju mogućnost provjere opravdanosti tih promjena.

2. Nepostojanje finansijskog osnova za poskupljenje cijena komunalnih usluga od 58%: Prema finansijskom izvještaju za 2023. godinu, JP "Vodokom" ostvario je ukupne prihode u iznosu od 4.698.881 KM, što je povećanje u odnosu na prethodnu godinu kada su prihodi iznosili 4.683.090 KM. Istovremeno, rashodi su se povećali na

4.624.889 KM, što je također rast u odnosu na prethodnu godinu. Međutim, JP „Vodokom“ je ostvario dobit prije oporezivanja u iznosu od 73.992 KM, što pokazuje da posluje pozitivno i nije u finansijskom deficitu koji bi opravdao povećanje cijena usluga. Prema dostupnim podacima, JP „Vodokom“ nije u stanju finansijskog pritiska koji bi zahtijevao povećanje cijena.

3. Povećanje prihoda bez proporcionalnog povećanja troškova: Prihodi od isporuke vode i kanalizacije, kao i odvoza otpada, su stabilni i veći za 2% u odnosu na planirane prihode za 2023. godinu. Povećanje prihoda uslijedilo je usljed povećanja broja korisnika i vanrednih faktura pravnim licima, dok operativni troškovi nisu značajno porasli. Ovo dodatno ukazuje na to da povećanje cijena nije nužno opravdano. S obzirom na to da drugi finansijski izvještaji o poslovanju JP "Vodokom" nisu dostupni, koristili smo jedini javno dostupni izvještaj, koji se odnosi na poslovanje za 2023. godinu.

4. Preporuke revizije nisu adekvatno adresirane: Na osnovu revizorskog izvještaja za 2019. godinu o poslovanju JP "Vodokom", identificirani su značajni propusti u poslovanju preduzeća, kao i konkretne preporuke koje nisu adekvatno adresirane:

- *Ispravljanje nepreciznosti u vlasništvu i vrednovanju imovine:* Revizor je ukazao na činjenicu da Društvo nije uspjelo potvrditi dokumentaciju o vlasništvu ili pravu posjeda za građevinske objekte u vrijednosti od 6.442.131 KM. Također, nisu izvršene procjene smanjenja vrijednosti imovine prema MRS-u 36. Preporučeno je da se izvrši kompletna procjena ovih sredstava. Preduzeće nije obezbijedilo adekvatne dokaze o vlasništvu i posjedu imovine, posebno za građevinske objekte, što izaziva zabrinutost oko tačnosti iskazanih vrijednosti.

- *Ispravljanje zaliha:* Preporučeno je da se vrednovanje zaliha uskladi sa MRS-om 2, jer trenutno postoji precijenjena vrijednost zaliha za najmanje 41.600 KM.

- *Ispravka potraživanja:* Potraživanja u iznosu od 1.971.674 KM, među kojima je 410.542 KM potraživanja starijih od 10 godina, nisu bila podložna ispravci prema MRS-u 9, što je dovelo do precijenjene vrijednosti potraživanja i finansijskog rezultata.

- *Nedostatak u sistemu internih kontrola:* Preporučeno je usklađivanje internih akata sa zakonodavstvom, uvođenje detaljnih procedura za nadzor i rizik, te poboljšanje kontrola u poslovanju, naročito u vezi s imovinom, zaliha, potraživanjima i nabavkama. Interna revizija se obavljala samo formalno, a njen obim je bio nedostatan da upravlja rizicima i prepozna potencijalna pogrešna prikazivanja. Revizor preporučuje uspostavljanje funkcionalnog Odjela interne revizije.

U procesu praćenja realizacije preporuka iz revizorskog izvještaja JP "Vodokom" za 2019. godinu utvrđeno 2024. godine da je od ukupno 20 preporuka, njih osam u potpunosti realizovano, dok je šest preporuka djelimično realizovano, a šest nije realizovano. Ovaj stepen realizacije ocjenjuje se kao nedovoljan, s obzirom na to da ključni problemi identifikovani u revizorskom izvještaju nisu u potpunosti riješeni. Zaključeno je da nisu preduzeti svi potrebni koraci kako bi se u potpunosti implementirale date preporuke, čime se ugrožava efikasnost sistema internih kontrola i smanjuje transparentnost poslovanja preduzeća. Preporučuje se intenziviranje aktivnosti na realizaciji preostalih djelimično implementiranih i nerealizovanih

preporuka kako bi se otklonjene nepravilnosti koje su identifikovane u ranijem revizorskom izvještaju i unaprijedio sistem poslovanja preduzeća. Takođe, finansijski izvještaji i relevantne informacije nisu javno dostupni na web stranici preduzeća, što znači da građani nemaju pristup podacima o unapređenju poslovanja i ispravci propusta. Ovi nalazi i preporuke iz revizorskog izvještaja su ključni za donošenje odluka o poskupljenju usluga JP "Vodokom", jer ukazuju na ozbiljne propuste u poslovanju preduzeća. Prije nego što se razmatra povećanje cijena, preduzeće mora pokazati da je adresiralo ove propuste i poboljšalo svoje poslovanje.

5. Potraživanja: Prilikom odlučivanja o zahtjevu Skupštine JP „Vodokom“ za povećanje cijena komunalnih usluga, Općinsko vijeće odnosno vijećnici, pored već ranije istaknutih manjkavosti, pasivnosti i odnosa prema građanima i biračima koji su im prije 5 mjeseci svojim glasovima ukazali povjerenje, nisu imali sluha da uzmu u obzir jedan od najbitnijih finansijskih pokazatelja, a to su nesporna i dospjela potraživanja za izvršene komunalne usluge. S obzirom da potraživanja JP „Vodokom“ iznose 46,7% u odnosu na fakturisanu vrijednost, povećanje cijena je bilo apsolutno nepotrebno! Neka JP „Vodokom“ izvrši naplatu samo 50% dospjelih potraživanja finansijski efekti bi bili puno veći od efekata vezanih za povećanje cijena komunalnih usluga. Naprotiv, davanje saglasnosti na nove cijene komunalnih usluga, vijećnici su smao nagradili menadžment JP „Vodokom“ za njihov nerad i neefikasnost u poslovanju i vođenju ovog javnog preduzeća.

6. Kvalitet komunalnih usluga: Građani Kaknja godinama izražavaju ozbiljnu zabrinutost zbog nekoliko ključnih problema u kvalitetu usluga koje pruža JP "Vodokom". Ovi problemi uključuju:

Loše vodosnabdijevanje i nekvalitetna voda:

- Kvalitet vode u Kaknju je tema koja izaziva različite stavove među građanima i institucijama. Dok JP "Vodokom" redovno objavljuje rezultate analiza koje potvrđuju ispravnost vode za piće, pojedini građani izražavaju zabrinutost zbog potencijalnog zagađenja izvorišta Bukovica usljed rudarskih aktivnosti u susjednoj općini Vareš. Ove zabrinutosti su dovele do pravnih postupaka i zahtjeva za dodatnim ispitivanjima kako bi se osigurala dugoročna sigurnost vodosnabdijevanja.

Nečist grad

- JP "Vodokom" ima obavezu da redovno održava gradske i prigradske saobraćajnice, ali građani su se više puta žalili na neadekvatno metenje i pranje ulica.
- JP „Vodokom“ nije osigurao konzistentan plan čišćenja, što se naročito primjećuje u periodima sušnog vremena kada se stvara prašina, kao i tokom jeseni i zime kada se lišće i snijeg neredovno uklanjaju. Građani su također ukazali na nedovoljno održavanje saobraćajnica i zelenih površina, posebno tokom zimskih mjeseci kada je čišćenje snijega često neadekvatno. Ovi propusti dovode do otežanog kretanja i smanjenja kvaliteta života u općini.

Odvoz smeća se ne odvija na organizovan i efikasan način

- Stanovnici Kaknja su često svjedoci kašnjenja i neredovnog odvoza otpada, što dovodi do prepunjenih kontejnera i neuglednih prizora u naseljima.
- Unatoč nabavci novih vozila i opreme, problem nepravilnog deponovanja otpada i neadekvatnog čišćenja kontejnerskih lokacija i dalje postoji.

Neriješen status Gradske deponije „Bare“

- Građani su već izrazili nezadovoljstvo načinom rada gradske deponije „Bare“, koja predstavlja ozbiljan ekološki problem i ugrožava kvalitet zraka i vode.
- Kakanj ne smije postati smetljište! Lokalne vlasti i JP "Vodokom" moraju pronaći dugoročno rješenje za upravljanje otpadom koje ne podrazumijeva zagađenje životne sredine i ugrožavanje zdravlja građana.

JP "Vodokom" nema osnovu za povećanje cijena svojih usluga dok ne dokaže da pruža kvalitetnu i efikasnu uslugu građanima. Građani već visoko plaćaju komunalne usluge, te je neophodno da dobiju kvalitetan servis prije nego što se razmatra bilo kakvo poskupljenje. Loše planiranje i nemar u organizaciji sakupljanja otpada ne mogu biti opravdanje za povećanje cijena usluga. Prije bilo kakve korekcije cijena, preduzeće mora dokazati da je uložilo u poboljšanje svoje operativne efikasnosti. Umjesto povećanja cijena, prioritet treba biti ekološki odgovorno i održivo rješavanje problema otpada.

7. Očuvanje ekonomske stabilnosti građana općine Kakanj: Prema podacima iz Nacrta strategije razvoja sistema socijalne i dječje zaštite u FBiH za period 2023–2030, u 2022. godini u Federaciji BiH je 27,7% stanovništva živjelo ispod apsolutne linije siromaštva, što predstavlja porast u odnosu na prethodne godine. Ova statistika ukazuje na značajan udio građana koji se suočavaju s ekonomskim poteškoćama. Dodatno, prema izvještaju Centara civilnih inicijativa, čak 73% radnika i 98% penzionera u BiH živi u zoni siromaštva, što znači da njihova primanja nisu dovoljna za pokrivanje osnovnih životnih troškova. Ovi podaci jasno ukazuju da bi svako povećanje cijena komunalnih usluga dodatno opteretilo već ranjive kategorije stanovništva. Trenutne cijene komunalnih usluga JP „Vodokom“ nisu mijenjane godinama, a prema dostupnim informacijama, finansijski izvještaj ne ukazuje na urgentnu potrebu za poskupljenjem. Uzimajući u obzir da su komunalni troškovi već značajan dio budžeta domaćinstava, svako dodatno povećanje cijena moglo bi negativno utjecati na ekonomski standard građana, posebno onih s nižim prihodima.

8. Retroaktivna primjena Zaključaka: Nakon usvajanja Zaključaka o davanju saglasnosti na Odluke o visini cijena komunalnih usluga, Uprava JP „Vodokom“ u njihovoj realizaciji nezakonito postupala kršeći sve norme pozitivno-pravnog sistema. Naime, Općinsko vijeće je usvojilo Zaključke na sjednici održanoj dana 27.02.2025. godine, a JP „Vodokom“ vrši obračun i distribuciju računa za komunalne usluge za period 01.02.-28.02.2025., dakle obračun se vrši retroaktivno. U ustavno-pravnim sistemima bilo koje države u svijetu ne postoje pravne norme koje imaju retroaktivnu primjenu. Po Ustavu FBiH nijedan propis ne može stupiti na pravnu snagu prije nego što bude objavljen u službenom glasilu. Očito da takvo anarhono postupanje postoji samo u JP „Vodokom“. I nakon distribucije računa Uprava JP „Vodokom“ nije uočila svoje nezakonito postupanje, već je nastavilo da vrši naplatu od građana. Oni korisnici koji su podnosili reklamacije na ispostavljene račune, doživljavali su na razne načine neugodnosti, maltretiranje i šikaniranje od strane zaposlenika JP „Vodokom“. Navedenu protupravnost u postupanju Uprave JP „Vodokom“ ustanovila je i Institucija ombudsmana za zaštitu potrošača u BiH svojim aktom – Informacija od 25.03.2025. godine.

U tom smislu, s obzirom na iznesene činjenice:

1. Zahtijeva se od Općinskog vijeća da stavi van snage Zaključak o davanju saglasnosti na Odluku o visini cijena komunalnih usluga JP „Vodokom“ d.o.o. Kakanj, broj: 01/1-4-56/25 od 27.02.2025. godine i Zaključak o davanju saglasnosti na Odluku o kalkulaciji troškova transporta komunalnog otpada iz udaljenih mjesnih zajednica JP „Vodokom“ d.o.o. Kakanj, broj: 01/1-4-55/25 od 27.02.2025. godine, objavljenih u „Službenim novinama Općine Kakanj“, broj: 3/25 od 06. marta 2025. godine.
2. Zahtijeva se od Općinskog vijeća kao osnivača JP „Vodokom“ d.o.o. Kakanj da odmah pokrene proceduru i izvrši razrješenje svih članova organa upravljanja: Skupštine, Nadzornog odbora i Uprave na čelu sa v.d. direktorom.
3. Traži se da se održi javna rasprava o ekonomskim osnovama poskupljenja komunalnih usluga, kako bi građani dobili tačne informacije o osnovama i razlozima za promjene cijena komunalnih usluga, a samim tim JP "Vodokom" imao priliku opravdati svoje odluke o visini cijena komunalnih usluga u skladu sa zakonskim i poslovnim normama.
4. Preduzimanje koraka u cilju potpune realizacije svih preporuka koje je JP „Vodokom“ za 2019. godinu dobilo od Ureda za reviziju institucija FBiH. Od ukupno 20 datih preporuka 8 je realizovanih, 6 djelimično realizovanih i 6 nerealizovanih preporuka.
5. Traži se preispitivanje kvaliteta komunalnih usluga JP „Vodokom“ i donošenje potrebnih mjera za poboljšanje istih. Ovo se posebno odnosi na: loše vodosnadbijevanje i kvalitet pitke vode, prljav grad i smeće u užoj gradskoj jezgri, neefikasan odvoz smeća, divlje deponije, neriješen status gradske deponije „Bare“.

2.) Stavljanje van snage Odluke o utvrđivanju cijena usluga grijanja JP „Grijanje“ d.o.o. Kakanj, broj: 01/1-2-310/24 od 19.12.2024. godine, objavljena u „Službenim novinama Općine Kakanj“, broj: 11/24 od 24. decembra 2024. godine.

Obrazloženje: Odluka o poskupljenju grijanja izazvala je nezadovoljstvo kod korisnika usluga JP „Grijanje“. Prema navodima iz JP „Grijanja“ jedan od ključnih razloga za povećanje cijena grijanja leži u poskupljenju toplotne energije koju JP „Grijanje“ nabavlja od JP „Elektroprivrede“ BiH. Građani Kaknja već su uveliko opterećeni troškovima života usljed inflacije, a dodatno poskupljenje grijanja, koje iznosi prosječno 17%, predstavlja dodatno opterećenje za kućne budžete. Primjena odluke od 1. decembra 2024. godine pojačala je osjećaj nepravde kod građana, posebno onih najredovnijih platiša, među kojima je veliki broj penzionera, sa minimalnim primanjima. Osim toga, djelimična rekonstrukcija glavnog vrelovodnog sistema, ispunjeni i neispunjeni decenijski planovi širenja mreže daljinskog grijanja samo su dodatno pogoršala situaciju. Građani su umjesto obećanih poboljšanja suočeni sa čestim prekidima grijanja, a nekada i kvalitetom usluge. Važno je istaći da od 2014. godine zbog enormnog aeroxgađenja općina Kakanj zajedno sa Tuzlom prima naknadu od rada Termoelektrane Kakanj koja u prosjeku iznosi 3 do 5 miliona KM godišnje. Najmanje što građani općine Kakanj izloženi enormnom zagađenju zaslužuju je jeftinije grijanje.

U tom smislu:

1. Zahtijeva se da Općinsko vijeće stavi van snage Odluku o utvrđivanju cijena usluga grijanja JP „Grijanje“ d.o.o. Kakanj, broj: 01/1-2-310/24 od 19.12.2024. godine, objavljenu u „Službenim novinama Općine Kakanj“, broj: 11/24 od 24. decembra 2024. godine.
2. Zahtijeva se održavanje javne rasprave o ekonomskim osnovama poskupljenja cijena usluga grijanja, kako bi građani dobili tačne informacije o osnovama i razlozima za promjene cijena usluge grijanja, polazeći od svih relevantnih zakonskih i poslovnih normi.
3. Potrebno je da se radi na pravovremenom planiranju amortizacije narednih udara iz JP Elektroprivrede BiH na poslovanje JP „Grijanje“ na džepove građana Kaknja koji koriste usluge daljinskog grijanja, uz veću transparentnost i pravedniju raspodjelu tereta. Važno je da lokalne vlasti ulože dodatne napore za eliminaciju monopola JP „Elektroprivrede“ BiH, u pravcu realizacije inicijativa koji će smanjivati troškove poslovanja, unaprijediti kvalitet usluga i povećati ukupno zadovoljstvo korisnika bez podizanja cijena usluga grijanja (najlakše je podići cijenu i smatrati da je problem riješen).
4. Amortizaciju troškova funkcionisanja sistema grijanja treba rješavati iz sredstava koja Općina Kakanj dobija iz naknada od rada Termoelektrane - korištenje sredstava iz Zakona o izdvajanju dijela prihoda od rada Termoelektrana za subvencioniranje cijene grijanja. Iz istih naknada potrebno je hitno izdvojiti veća sredstva, najmanje 500.000,00 KM za subvencije utopljavanja individualnih stambenih objekata i objekata kolektivnog stanovanja, zamjene energenata i kotlova za domaćinstva koja nisu priključena na centralno grijanje. Kriteriji za dodjelu subvencija trebaju biti u korist građana i dodijeljene na pravedan i transparentan način.
5. Potrebno je posebno voditi računa o ekonomskoj stabilnosti građana. Prema relevantnim statistikama značajan dio građana suočava se sa ekonomskim poteškoćama. Dodatno, prema izvještaju Centra civilnih inicijativa, čak 73% radnika i 98% penzionera u BiH živi u zoni siromaštva, što znači da njihova primanja nisu dovoljna za pokrivanje osnovnih životnih troškova. Ovi podaci jasno ukazuju da svako povećanje cijena dodatno opterećuje već ionako najranjivije kategorije stanovništva.

3.) Zatvaranje i saniranje po savremenim eko standardima gradske deponije „Bare“.

Obrazloženje: Gradska deponija „Bare“ već duži niz godina predstavlja gorući ekološki problem na području Općine Kakanj. Navedena deponija ozbiljno ugrožava okoliš, a može izazvati i dugoročne posljedice na zdravlje ljudi, jer toksini iz takvih odlagališta kakva je gradska deponija „Bare“ mogu se uljevati u vodene tokove i širiti se nesmetano dalje u prirodu.

U tom smislu, zahtijeva se od lokalne administracije hitno zatvaranje, saniranje po savremenim eko standardima i premještanje gradske deponije „Bare“, koja u trenutnom stanju vrlo negativno utječe na higijensko-epidemiološko stanje na ovom području, a naročito su ugroženi mještani naselja Bare i Plandište.

Izvođenje sanacije odlagališta otpada „Bare“

Može se govoriti o postupcima sanacije „*in situ*“ i „*ex situ*“. Sanacija odlagališta „*in situ*“ znači da nema fizičkog premještanja otpadnog materijala niti materijala okolnog tla već se cjelokupni volumen otpada i zagađenog tla hermetički zatvori i odijeli od okolice. Prilikom sanacije cilj je postići jednake uvjete kao kod uređenih odlagališta

otpada koja su od početka do kraja rađena po propisima. Sanacija odlagališta „*ex situ*“ metodama znači da se otpadni materijal i tlo zagađeno filtratom u potpunosti uklanjaju i premještaju na novu, prethodno uređenu lokaciju. Novo odlagalište izvodi se po propisima za izgradnju uređenih odlagališta. Način sanacije treba biti određen Procjenom utjecaja na okoliš i najčešće se radi o sanaciji „*in situ*“ tako da se daljnje zagađenje sprečava ugradnjom završnog brtvenog sloja. Odlagališni plinovi čiji veći dio čini metan se sakupljaju i uglavnom pasivno odplinjavaju. Gradska deponija „Bare“ dovodi do sljedećih ekoloških i zdravstvenih rizika koji se odnose na:

Zagađenje zraka – Otpadna masa na deponiji uzrokuje emisiju štetnih plinova, uključujući metan (CH_4), sumpor-dioksid (SO_2) i ugljen-dioksid (CO_2), koji su opasni za dišni sistem ljudi i doprinose klimatskim promjenama.

Kontaminaciju vode i tla – Kiše i podzemne vode ispiru otrovne materije iz deponije, uzrokujući kontaminaciju podzemnih izvora i rijeka, što direktno ugrožava zdravlje ljudi i ekosustav.

Širenje bolesti – Ova deponija predstavlja leglo za glodare, insekte i druge štetočine, koje prenose zarazne bolesti, ugrožavajući zdravlje stanovnika obližnjih naselja.

Neprihvatljive uslove života – Nepodnošljivi mirisi, česti požari i dim koji nastaje sagorijevanjem otpada dodatno ugrožavaju kvalitet života građana, naročito djece, starijih osoba i hroničnih bolesnika.

Rizik od odrona i ekološke katastrofe – Deponija se nalazi na lokaciji koja može predstavljati opasnost od odrona i urušavanja, što može imati katastrofalne posljedice po okolne objekte i prirodu.

Posebno napominjemo da je zatvaranje gradske deponije „Bare“ zakonska obaveza Općine Kakanj u skladu sa više važećih zakonskih propisa, i to: Zakona o zaštiti okoliša FBiH („Službene novine FBiH“, br. 15/21) – po ovom Zakonu Općina Kakanj je dužna osigurati zaštitu životne sredine i preduzeti mjere za smanjenje zagađenja i sigurno odlaganje otpada; Zakona o upravljanju otpadom FBiH („Službene novine FBiH“, br. 33/03, 72/09) – ovaj Zakon definiše obavezu zatvaranja nesanitarnih deponija i prelazak na kontrolisane sisteme upravljanja otpadom; Zakona o zdravstvenoj zaštiti FBiH („Službene novine FBiH“, br. 46/10) – po ovom Zakonu Općina Kakanj ima obavezu zaštititi građane od faktora koji ugrožavaju javno zdravlje; Evropski standardi o upravljanju otpadom (EU Direktiva 1999/31/EC o odlagalištima otpada) – standardi predviđaju zatvaranje nesanitarnih deponija i sanaciju zagađenih područja.

U tom smislu, zahtijevaju se sljedeće radnje, mjere i aktivnosti:

1. Hitno zatvaranje gradske deponije „Bare“. Urbanizacija koja se desila u njenoj blizini opstanak deponije čini neprihvatljivim.
2. Pokretanje procedure za pronalazak alternativnog rješenja za upravljanje otpadom u skladu sa zakonima i modernim ekološkim standardima. Postupak po preporukama struke i studija koje daju odgovore kako zatvoriti postojeću deponiju, te kako i gdje nastaviti zbrinjavanje otpada ne ekološki način, uz mogućnost njegovog korištenja.
3. Pokrenuti postupak, u saradnji sa Kantonom i drugim nadležnim organima, da se na nekom drugom, nenaseljenom mjestu izgrade kapaciteti za savremeno zbrinjavanje otpada.
4. U skladu sa savremenim pristupom u selektiranju otpada i njegovoj reciklaži nužno je vršiti razdvajanje otpada u dvije grupe – organski i neorganski.

5. Započeti proces trajne eliminacije svih nelegalnih deponija smeća uz pooštavanje kaznene politike za sve one koji otpad odlažu na nepropisan način.

6. Transparentno informisanje javnosti o svim koracima koje Općina Kakanj poduzima u vezi s ovim problemom.

Neformalna grupa građana „Kakanj ustaje“ daje podršku mještanima Novog naselja Bare koji su pokrenuli peticiju i zahtjeve prema Općini Kakanj za rješavanje ovog dugogodišnjeg ekološkog problema. Deponija je već odavno trebala biti sanirana i zatvorena. „Većim dijelom neuređena, nije ograđena, nije urađena zaštita dna deponije i sistem za odplinjavanje. Na deponiji takođe postoje objekti, koji su u fazi izgradnje, ali za koje ne postoji dokumentacija, pa je njihova namjena nepoznata, kao i objekat plastenika, koji takođe nije sastavni dio objekata potrebnih za funkcionisanje odlagališta. Odlagalište zbog svojih postrojenja nije u skladu sa važećim evropskim zakonodavstvom, nisu urađeni čak ni sistemi odvodnjavanja, a ni donji brtveni sloj nije urađen.“ (Studija utjecaja na okoliš za projekat sanacije postojeće deponije komunalnog otpada Općine Kakanj i izgradnje pratećih sadržaja prilagođenih regionalnom konceptu odlagnja – netehnički rezime, Enova d.o.o. Sarajevo).

4.) Mjere za zaštitu zraka, poboljšanje i upravljanje kvalitetom zraka.

Obrazloženje: Loženje čvrstih goriva za grijanje i kuhanje u domaćinstvima, upotreba uglja u Termoelektrani Kakanj, te proizvodnja cementa u Tvornici cementa Kakanj-Heidelberg Materials, što za posljedicu ima tehnološko zagađenje okoline u kojoj su najznačajnije zagađujuće materije čvrste čestice ili prašina koja se označava sa PM10 i star vozni park glavni su izvori povećanih koncentracija zagađenja ambijentalnog zraka (AAP). Analiza raspodjele izvora zagađenja ukazuje da je stambeni sektor na nivou zemlje najveći uzrok izloženosti stanovništva štetnim česticama PM2.5, koje nastaju loženjem čvrstih goriva u domaćinstvima (Svjetska banka, 2019). Blizu 60% emisije PM2.5 u BiH 2015. godine poticalo je iz stambenog sektora. Kvalitet zraka je najlošiji zimi kad mnoga domaćinstva lože čvrsta goriva za grijanje. Termoelektrane na ugalj, tokom cijele godine doprinose zagađenju zraka. Građani općine Kakanj su posebno izloženi enormnim zagađenjima zraka, zbog čega sve češće oboljevaju i prema vjerodostojnim izvorima informisanja najčešći su onkološki pacijenti u Kantonalnoj bolnici Zenica. Prema procjeni iz novije studije (Svjetska banka, 2019), uzroci povezani sa zagađenjem ambijentalnog zraka godišnje uzrokuju smrt oko 3.300 stanovnika. Dakle, 9% ukupne godišnje smrtnosti u BiH se može pripisati zagađenju zraka. Podaci o kvalitetu zraka u protekle tri godine pokazuju da je uticaj malih kotlovnica i kućnih ložišta na kvalitet ambijentalnog zraka značajan te da je potrebno hitno pristupiti smanjenju emisija iz ovog sektora. Pregled bilansa emisija SO₂ po sektorima, pokazuje da su energetska i industrijska postrojenja daleko najveći izvori emisija ovog polutanta, sa učešćem od 90,35 posto. Male kotlovnice i kućna ložišta emitiraju 9,58 posto, a emisija od saobraćaja je zanemariva te iznosi 0,07 posto. Emisije SO₂ i PM10 iz malih kotlovnica i kućnih ložišta dominantno se javljaju u sezoni grijanja, zbog korištenja okolinskih nepodobnih goriva, sa visokim sadržajem sumpora i pepela.

Imajući u vidu odredbe Zakona o zaštiti zraka FBiH („Službene novine FBiH“ broj: 72/24), nadležnost jedinica lokalne samouprave po ovom Zakonu, ogleda se u uspostavljanju monitoringa kvaliteta zraka uz saglasnost kantona, utvrđivanju opravdanosti mjerenja posebne namjene, prevenciju i regulisanje emisija kroz

prostorno planiranje i izdavanje dozvole iz svoje nadležnosti te dodatne nadležnosti definisane kantonalnim propisom.

U tom smislu, zahtijevaju se sljedeće mjere (preporuke) koje su usmjerene na smanjenje zagađenja zraka:

1. Povećanje sredstava iz općinskog budžeta za subvencioniranje mjera energetske efikasnosti za domaćinstva i poslovne subjekte koji nisu priključeni na sistem daljinskog grijanja (utopljavanje objekata individualnog i kolektivnog stanovanja, ugradnja solarnih panela, zamjena energenata ili peći za zagrijavanje).
2. Stimulirati građane, kroz subvencioniranje, da umjesto fosilnih goriva koriste čistu energiju za grijanje čije sagorijevanje manje zagađuje zrak.
3. Strogo voditi računa o usklađenosti energenta i ložišta čime se postiže garantovana efikasnost ložišta i smanjuje emisija zagađujućih materija u zrak.
4. Poziv pravnim licima, vlasnicima ili korisnicima kotlovnica ili ložišta, da preduzmu sve potrebne, tehnički izvodive mjere kako bi se smanjile emisije u zrak, uključujući i čišćenje dimovodnih instalacija, a po potrebi odgoditi izvođenje svih operacija koje bi mogle pogoršati kvalitet zraka.
5. Upozoravanje rizičnih grupa stanovništva putem medija o stanju prekomjerne zagađenosti zraka – preporučiti da mala djeca, trudnice, stariji ljudi, hronični bolesnici, osobe slabog zdravlja i osjetljive osobe u vrijeme kritične situacije ne izlaze na ulicu.
6. Poduzimanje aktivnosti po pitanju aerozagađenja prema svim velikim zagađivačima zraka, uključujući pitanje spaljivanja RDF-a, uz aktivno učešće eksperata iz ove oblasti.
7. Zabraniti spaljivanje otpadnih materija u dvorištu, a što je i kažnjivo u skladu sa Zakonom.
8. Kontinuirano raditi na proširenju mreže daljinskog grijanja, prema parametrima iz Studije iz 2012. godine koja obrađuje sistem daljinskog grijanja od izvora toplotne energije u Termoelektrani Kakanj do toplotnih podstanica na SDG, uključujući i toplotne podstanice.

5.) Rješavanje problema pasa luralica na području Općine Kakanj.

Obrazloženje: Zakon o zaštiti i dobrobiti životinja u BiH je progresivna legislativa koja je usvojena još 2009. godine, ali je njeno provođenje nažalost u većem dijelu zemlje, kao i na području Općine Kakanj, nedovoljno i nedosljedno. Ovaj državni zakon je najrelevantniji, što znači da svi lokalni pravilnici i podzakonski akti moraju biti usklađeni i ne smiju biti u suprotnosti sa njim. Nažalost, i dalje postoje podzakonski akti, pravilnici pa čak i zakoni na nižim nivoima koji se kose sa ovim Zakonom u ključnim odredbama, pa čak i u kršenju zakonske zabrane nepotrebnog uništavanja zdravih i socijaliziranih pasa. Odgovornost za organizaciju dosljedne provedbe Zakona leži na lokalnim vlastima. Samo oni imaju resurse i kapacitet, i samo oni su obavezni osigurati uspostavljanje i dosljedno provođenje zakonskog sistema. Lokalne vlasti naravno mogu Zakon provoditi odvojeno, ali je sigurno lakše i na svaki način efikasnije ako se u tome ujedine, posebno ako se radi o geografski povezanim regijama. Registrirane lokalne NVO i duge grupe građana trebaju što više sarađivati sa svojim lokalnim vlastima, te od predstavnika u vlasti zahtijevati transparentnost i

dosljednost u provođenju Zakona. Lokalna vlast treba biti što više proaktivna i odlučna da osigura da se Zakon provodi kontinuirano, dosljedno, humano i sistemski. Svaki pas koji nije pod nadzorom odgovornog vlasnika potencijalno može predstavljati rizik za ljude, posebno ako je bolestan, zaražen ili ima neželjeno ponašanje. Psima nije mjesto na ulici, ali je razlog što su oni tu upravo neodgovornost čovjeka. Nema sumnje da život bez ljudske brige i nadzora predstavlja najveći rizik upravo za same pse. Ova plemenita životinja kojoj je potrebno upravljanje, i koja žudi za brigom čovjeka, sada je, ne svojom krivicom a još manje izborom za koji nije ni sposobna, prisiljena da se sama bori za goli život. Okrutni uslovi života na ulici mogu utjecati na zdravlje i ponašanje ovih pasa. Ipak, često smo iznenađeni kako se veliki broj njih zapravo inteligentno snalazi, i dalje otvoreno pokazuje naklonost prema čovjeku. Zato je humanost ne samo zakonski imperativ, nego i društvena odgovornost. Neophodan je sistemski pristup i jaka, odgovorna inicijativa nadležnih institucija lokalne vlasti, te njihova dosljednost u sistemskom provođenju humanih, zakonskih mjera. Jedini način da se problem riješi efikasno, humano i tako da se više ne ponovi je kroz uspostavljanje i dosljedno provođenje zakonskog - **Sistema za upravljanje populacijom pasa**. Ovaj Sistem podrazumijeva da se uspostave i dosljedno provode sljedeće mjere: - *Nadzor nadležnih inspekcija i institucija*. Nadzor nad držaocima pasa i kažnjavanje svake neodgovornosti, a posebno napuštanja, nebrige i nehumanosti spriječit će nastavak problema u korijenu. Napuštanje pasa glavni je uzrok problema pasa lutalica, koji onda nastavlja eskalirati i kroz nekontrolisanu reprodukciju. Glavni uzrok promjena u ponašanju pasa je neadekvatan odnos prema njima. Zato su incidenti sa vlasničkim psima koji nemaju adekvatnu brigu mnogo učestaliji nego oni sa psima na ulici. - *Registrirano, zakonsko sklonište tranzicijskog tipa*. Zbrinjavanje i udomljavanje pasa koje stručnjaci procijene da će se lako i bez velikog stresa navići na život u ograničenom prostoru, te tako i u domu, najbolje se organizira kroz smještaj u humano, zakonski registrovano sklonište prelaznog karaktera. Napominjemo da masovna skloništa nisu dobra ideja, jer brzo postanu prenatrpana, nehumana i pogubna za pse, a za ljude koji ih finansiraju i vode, finansijska noćna mora. Za neke napuštene pse koji su se već navikli na život u zajednici, i često imaju i ljude koji ih hrane, promjena sredine, pa i ona dobronamjerna, može biti rizična. Prebacivanje u ograničen prostor ovakvim psima koji su navikli na slobodno kretanje može izazvati mnogo stresa veći nego što mogu podnijeti, što može rezultirati promjenama u ponašanju i bolešću. Ovo je jedan od razloga zašto je preporučljivo da ovakvi psi, ako su zdravi, socijalizirani, sterilisani i vakcinisani, privremeno ostanu u zajednici i prožive svoj relativno kratki vijek na staništu na koje su navikli. - *Masovna sterilizacija, vakcinacija i označavanje pasa koji su već na ulici*. Masovna sterilizacija pasa koji su već na ulici, uz udomljavanje onih pasa koji se procijene da će se lako navići na život u domu, sprečava nova legla o kojima niko ne može brinuti i koja brzo mogu postati izvorom novih legala. Uz nadzor, ova zdrava, socijalizirana populacija koja privremeno mora živjeti u zajednici može zapravo biti od koristi jer štiti „svoju teritoriju“ od drugih, nepoznatih, moguće nesocijaliziranih i zaraženih, napuštenih pasa koji mogu doći iz drugih regija u potrazi za hranom. U tom smislu, zahtijevaju se sljedeće mjere, radnje i aktivnosti:

1. Hitno donošenje Plana zaštite napuštenih životinja na području Općine Kakanj, koji će uključivati konkretne mjere i roкове za njegovu realizaciju.
2. Osnivanje i adekvatno finansiranje skloništa tranzicijskog tipa za napuštene životinje, u skladu sa članom 28. Zakona o zaštiti i dobrobiti životinja.
3. Formiranje higijenskog servisa za prikupljanje i transport napuštenih životinja kako bi se spriječilo njihovo zlostavljanje i nekontrolisano razmnožavanje.
4. Obezbijeđenje sredstava iz općinskog budžeta za provođenje mjera zaštite životinja, uključujući skloništa, higijenske servise i programe sterilizacije i kastracije.
5. Uspostavljanje registra napuštenih životinja i evidenciju o njihovom zbrinjavanju, te javno objave izvještaje o aktivnostima u vezi sa zaštitom životinja.
6. Pokretanje edukativne i informativne kampanje kako bi građani bili upoznati sa svojim pravima i obavezama prema životinjama, kao i sa mogućnostima prijave slučajeva napuštanja i zlostavljanja.
7. Općina Kakanj je dužna osigurati aktivno uključivanje nevladinih organizacija i aktivista koji se bave zaštitom životinja u sve procese planiranja i provođenja mjera zaštite napuštenih životinja, u skladu sa Statutom Općine Kakanj, odredbama o neposrednom odlučivanju građana i razvoju saradnje između javnog i civilnog sektora.
8. Formaliziranje saradnje sa nevladinim organizacijama i aktivistima kroz savjetodavna tijela ili radne grupe koje će učestvovati u izradi i provedbi Plana zaštite napuštenih životinja.
9. Omogućavanje uključivanja nevladinog sektora u programe zaštite životinja, uključujući rad skloništa, higijenskih servisa i provođenje programa sterilizacije i kastracije.
10. Osiguranje transparentnosti i participativnosti u donošenju odluka i izvještavanju o aktivnostima zaštite životinja.

6.) Rekultivacija dijela zemljišta u kamenolomu „Geben“ koje se više ne eksploatiše i gašenje podzemnog žarišta uglja u koncesionom polju Hidrogradnje.

Obrazloženje: Kamenolom „Geben“, koji se više ne eksploatiše, predstavlja ozbiljan ekološki i sigurnosni rizik. Odsustvo adekvatne sanacije može dovesti do klizišta, erozije tla, nekontrolisanog širenja prašine i kontaminacije podzemnih voda. Također, neuređeni kamenolomi postaju lokacije nelegalnog odlaganja otpada, što dodatno ugrožava okoliš i zdravlje stanovništva. Posebno zabrinjava činjenica da se odmah u blizini kamenoloma „Geben“ nalazi veliki broj stanovnika, koji su svakodnevno izloženi prašini, zagađenju i potencijalnim nesrećama. Hitna sanacija je ključna kako bi se spriječile potencijalne katastrofe i osiguralo sigurno okruženje za građane tog područja.

U tom smislu, zahtijeva se poduzimanje sljedećih mjera, radnji i aktivnosti:

1. Da općina Kakanj, u saradnji sa kompanijama Cementara Heidelberg Materials i Hidrogradnja, hitno pokrene aktivnosti na analizi i upravljanju rizicima od katastrofa i potencijalnih nesreća u vezi kamenoloma „Geben“ i gašenje podzemnog žarišta uglja. U koncesionom polju Hidrogradnje postoji aktivno podzemno žarište uglja koje može izazvati ozbiljne posljedice za zdravlje stanovnika. Ovakva žarišta ne samo da predstavljaju požarnu opasnost, već ispuštaju otrovne plinove poput ugljen-monoksida i sumpor-dioksida, koji imaju jako štetan uticaj na zdravlje ljudi, posebno djece i starijih osoba. Dodatno, nekontrolisano gorenje može oslabiti strukturu tla, povećavajući rizik od urušavanja i stvaranja novih pukotina koje bi ugrozile obližnje objekte i infrastrukturu. Gašenje ovog žarišta je neophodno kako bi se zaštitilo zdravlje stanovništva i okoliš.

2. Da se sprovede detaljna Procjena rizika od katastrofa i plan upravljanja rizicima, kako bi se utvrdili svi potencijalni ekološki i sigurnosni problemi povezani sa sanacijom kamenoloma „Geben“ i podzemno žarište uglja, a u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju od prirodnih i drugih nesreća FBiH („Službene novine FBiH“, br. 39/03, 22/06, 43/10) i Zakonom o zaštiti okoliša FBiH („Službene novine FBiH“, br. 15/21). Prema navedenim zakonima, Općina Kakanj kao nadležna jedinica lokalne samouprave, obavezna je da:

- Pokrene i provede izradu Procjene rizika od katastrofa i plana upravljanja rizicima, u skladu sa članom 15. Zakona o zaštiti i spašavanju.

- Naloži nadležnim službama i stručnim timovima da sprovedu analizu potencijalnih opasnosti povezanih s kamenolomom „Geben“ i podzemnim žarištem uglja.

- Transparentno informiše javnost kroz redovno izvještavanje građana o poduzetim koracima, planovima i mjerama zaštite koje se sprovode.

Građani imaju pravo biti informisani o svim aktivnostima koje utiču na njihovu sigurnost i kvalitetu života. U tom smislu, Služba civilne zaštite Općine Kakanj, kao odgovorno tijelo za provođenje mjera zaštite i spašavanja, dužna je:

- Inicirati procjenu rizika i izraditi odgovarajuće sigurnosne mjere.

- U saradnji s Cementarom Kakanj i Hidrogranjom i Kantonalnom upravom civilne zaštite organizovati sanaciju rizičnih područja.

- Organizovati monitoring ekoloških i sigurnosnih prijetnji u ugroženim područjima.

U skladu s principima održivog razvoja i obavezama proisteklim iz Zakona o rudarstvu FBiH („Službene novine FBiH“, br. 26/10, 66/13, 79/15), nadležne općinske službe trebaju tražiti od Cementare Kakanj-Heidelberg Materials i Hidrogradnje da:

- Učestvuju u sanaciji kamenoloma „Geben“ odnosno aktivnog podzemnog žarišta uglja.

- Finansiraju ili sufinansiraju dio sanacijskih radova u skladu s obavezama koncesionara.

Isti tako, nadležne službe Općine Kakanj trebaju informisati Kantonalnu upravu civilne zaštite ZDK i u tom pravcu tražiti:

- Pružanje stručne i tehničke podrške Općini Kakanj u sprovođenju mjera zaštite i prevencije.

- Osigurati nadzor i praćenje realizacije planiranih aktivnosti.

Na kraju, od nadležnih službi traže se da odmah pokrenu aktivnosti na rješavanju navedenih zahtjeva u saradnji sa relevantnim akterima, te da javnost bude blagovremeno informisana o dosadašnjim i budućim koracima u vezi s ovim pitanjima.

7.) Zabrana saobraćaja teretnim vozilima čija težina prelazi 7,5t kroz naseljena mjesta Doboj i Donji Kakanj.

Obrazloženje: Saobraćaj teretnih motornih vozila Regionalnom cestom 445, i to na dionici koja prolazi kroz područje MZ Doboj, jeste problem koji praktično egzistira od samog početka korištenja ove regionalne ceste, odnosno njene dionice, imajući u vidu da ista prolazi kroz strogi centar urbane zone MZ Doboj, što mjereći savremenim standardima putnog saobraćaja, predstavlja negativan presedan rijetko gdje zabilježen. Dugi niz godina građani ove MZ izloženi su prekomjernoj buci, prašini i prljavštini,

potencionalnim rizicima po pješake, posebno starije osobe i djecu, koji posebno dolaze zbog saobraćaja teretnih motornih vozila. Prvi sistemski pokušaj rješavanja ovog problema učinjen je tokom gradnje autoceste-koridora Vc, koji dijelom prolazi kroz područje Općine Kakanj, kada su urađene dvije varijante idejnog rješenja Regionalne ceste 445, koja bi zaobilazila MZ Doboj, ali je na tome i ostalo. Drugim riječima, tranzitni saobraćaj Regionalnom cestom 445 i dalje je nastavljen dionicom koja prolazi kroz prigradsko naselje Doboj, ali sada znatno pojačanim intenzitetom, pri čemu su ostali i svi gore navedeni problemi.

Prema odredbama Zakona o cestama FBiH ("Službene novine FBiH", broj: 12/10, 16/10, 66/13), Kantonalna direkcija za ceste vrši upravljanje, građenje, rekonstrukciju, održavanje i zaštitu regionalnih cesta ZDK. Imajući u vidu izneseno, lokalna vlast se treba intenzivnije angažirati u pravcu traženja adekvatnih rješenja, u saradnji sa nadležnim institucijama, te se u tom smislu zahtijeva poduzimanje sljedećih aktivnosti:

1. Općina Kakanj treba uputiti zahtjev prema Kantonalnoj direkciji za ceste za reviziju saobraćajnog projekta kojim bi se predvidjelo postavljanje saobraćajnog znaka ograničenja najveće dopuštene nosivosti 7,5 tona na regionalnoj cesti R-445 M5-Bilješevo-Kakanj-Čatići (naselje Doboj).
2. Preusmjeravanje teretnog saobraćaja preko industrijske petlje na autoputu, te traženje informacija od nadležnih institucija kolika je frekvencija prolaska teretnih motornih vozila, na godišnjem nivou, preko navedene industrijske petlje.
3. Izgradnja regionalne zaobilaznice kroz MZ Doboj i rekonstrukcija mosta preko rijeke Bosne.
4. Postavljanje adekvatne horizontalne i vertikalne saobraćajne signalizacije, te horizontalnih usporivača saobraćaja (tzv. ležeći policajci).

Isto tako, regionalna cesta koja prolazi kroz MZ Donji Kakanj, a koja povezuje ovu mjesnu zajednicu sa općinom Kakanj i sa druge strane sa MZ Arnauti, stvara mnoge probleme lokalnom stanovništvu. Ti problemi prvenstveno se odnose na sigurnost pješaka, ali i ostalih učesnika u saobraćaju, zatim zbog neprilagođenosti uslova saobraćajnice regionalnoj cesti, neadekvatne saobraćajne signalizacije i nedefinisanih nadležnosti. Ovo je regionalna cesta koja dijelom prolazi kroz naseljeno mjesto, odnosno MZ Donji Kakanj. Mještani već godinama upozoravaju da saobraćanje teretnih kamiona ugrožava sigurnost svih učesnika u saobraćaju. Nakon što je Vlada FBiH 2019. godine ovu cestu proglasila regionalnom, od strane Kantonalne uprave za inspeksijske poslove izvršeno je uklanjanje znaka zabrane saobraćanja za teretna vozila.

U tom smislu, zahtijeva se poduzimanje sljedećih radnji, mjera i aktivnosti:

1. Općina Kakanj treba uputiti zahtjev prema Kantonalnoj direkciji za ceste, odnosno Kantonalnom ministarstvu za prostorno uređenje, promet, komunikacije i zaštitu okoline, u svrhu izrade saobraćajnog projekta kojim bi se predvidjelo postavljanje saobraćajnog znaka ograničenja najveće dopuštene nosivosti 7,5 tona za regionalnu cestu R-457 Zenica-Arnauti-Ribnica-Donji Kakanj (spoj sa R-445).
2. Postavljanje adekvatne horizontalne i vertikalne saobraćajne signalizacije, te horizontalnih usporivača saobraćaja (tzv. ležeći policajci).

8.) Zabrana korištenja šljake kao posipnog materijala i uklanjanje svih ostataka iste na svim putnim pravcima i u putnom pojasu.

Obrazloženje: U mnogim gradovima koji vode brigu o okolišu i čistoći zraka, nepojmljivo je korištenje bilo kakvih sredstava koji sadrže veliki udio štetne prašine. Stoga u tim gradovima lokalna administracija strogo zabranjuje upotrebu šljake,

pepela, kvarcnog šljunka, kvarcnog pijeska i umjetnog šljunka dobivenog reciklažom betona. Korištenje šljake predstavlja ozbiljan ekološki rizik, jer šljaka sadržava toksične materije koje negativno utiču na okoliš, zdravlje ljudi i životnu sredinu. Također, šljaka uzrokuje oštećenje infrastrukture i vozila, te stvara rizik od klizišta na putnim pravcima usljed nakupljanja teških metala i drugih zagađivača.

U tom smislu, zahtijeva se poduzimanje sljedećih mjera i aktivnosti:

1. Zabrana korištenja šljake kao posipnog materijala na svim putnim pravcima i u putnom pojasu, u skladu s Zakonom o zaštiti okoliša FBiH („Službene novine FBiH“, br. 15/21) i Zakonom o cestama FBiH („Službene novine FBiH“, br. 22/16), koji regulišu ekološke standarde za korištenje materijala na javnim putevima.
2. Što je prije moguće poduzimanje odgovarajućih aktivnosti u pravcu zabrane korištenja i zamjene šljake ekološki prihvatljivim materijalima za posipanje putova, koji nisu štetni za okoliš i zdravlje. Važno je da se odmah obavijeste građani o svim poduzetim aktivnostima iz ove tačke putem lokalnih medija i informativnih kampanja kako bi svi bili u toku s novim pravilima i postupcima.
3. Prema JP „Vodokom“ uputiti nalog za uklanjanje svih ostataka šljake sa putnih pravaca i iz putnog pojasa, kako bi se smanjili ekološki rizici, poboljšala sigurnost saobraćaja i zaštitilo zdravlje stanovništva. Ovaj proces treba biti koordiniran sa svim relevantnim nadležnim organima i kompanijama koji upravljaju saobraćajnom infrastrukturom.

Općinsko vijeće je dužno razmotriti sve zahtjeve sadržane u tačkama 1. do 8. ove građanske inicijative i zauzeti svoj stav po istima, u skladu sa Statutom Općine Kakanj i Poslovnikom o radu Općinskog vijeća.

U skladu sa članom 99. stav 2. Statuta Općine Kakanj, sva potrebna sredstva za realizaciju građanskih inicijativa navedenih u tačkama 1. do 8. osigurala bi se iz sljedećih izvora:

A.) Javnih prihoda budžeta općine Kakanj.

B.) Kredita,

C.) Donacija ili grantova od države BiH, Federacije BiH, kantona.

Kakanj, 15.05.2025. godine

Predstavnik neformalne grupe građana

Maksuma Topalović

Adresa: Alije Izetbegovića M6, Kakanj

Telefon: 061 189 284

Prilog: Spisak građana – podnosioca građanske inicijative u skladu sa članom 99. stav 3. Statuta Općine Kakanj.